

ת"פ 64161/12/18 - מדינת ישראל נגד אברהם שטסמן

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 64161-12-18 מדינת ישראל נ' שטסמן
תיק חיצוני: 447461/2018

בפני כבוד השופטת הבכירה שרון לארי-בבלי
מאשימה מדינת ישראל
נגד
נאשם אריאל אברהם שטסמן

החלטה

בפניי בקשת הנאשם לפסילת שופט, לפי סעיף 77א לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן - **חוק בתי המשפט**).

רקע והשתלשלות ההליך

ביום 27.12.18 הוגש נגד הנאשם כתב אישום המייחס לו ביצוע עבירה של הפרת חוקית, לפי סעיף 287(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

בחלקו הכללי של כתב האישום נטען כי במסגרת הליך ה"ט 18-08-1989, העניק בית המשפט תוקף של החלטה לפשרה בין הנאשם לבין ענת וחנן אריאל (להלן - **המתלוננים**), הוריה של תמר אריאל ז"ל. במסגרת פשרה זו התחייב הנאשם, בין היתר, להימנע מליצור קשר- ישיר או עקיף- עם המתלוננים. תוקף ההחלטה עד ליום 08.02.19.

בעובדות כתב האישום נטען, כי ביום 8.10.18 הוקרן בסינמטק בירושלים סרט לזכרה של תמר אריאל ז"ל, בנוכחות המתלוננים ובני משפחה אחרים. עוד נטען כי הנאשם רכש מבעוד מועד מספר כרטיסים להקרנה האמורה. ביום ההקרנה, ולאחר שהמתלוננים הבחינו כי הנאשם באולם, הוזמנה למקום משטרה על מנת להוציאו מן המקום. או אז, החל הנאשם לעורר מהומה, ועל כן הסכימה המשפחה להמשיך בהקרנה בנוכחותו, ולהוציאו מן המקום בסיומה. עם סיום הסרט, החל הנאשם לצעוק על המשפחה ועל במאית הסרט, ומשכך נאלצו השוטרים להוציאו מן האולם תוך שימוש בכוח.

בדיון מקדמי מיום 10.07.19 (כב' השופט י' שמעוני), כפר הנאשם במיוחס לו בכתב האישום, וכן ביקש לייצג את עצמו בהליך. בהחלטה נוספת מאותו היום (בפתקית) צוין כי לאחר ששמע בית המשפט את דברי הנאשם, אין מניעה כי ייצג את עצמו בהליך ההוכחות. לפיכך, הועבר התיק לטיפול לשימיעת ראיות.

בדיון מיום 10.09.19 חזר הנאשם על סירובו להיות מיוצג על ידי עורך דין, וכן טען כי המותב דנן הביע דעה מוקדמת באשר לנטען בכתב האישום. בהחלטתי מסוף הדיון הובהר לנאשם כי בית המשפט אך הקריא לו את האמור בכתב האישום, לפיו הטריד את המתלוננים, ולא היה בכך משום הבעת דעה.

עמוד 1

עוד במסגרת הדיון האמור, ציינה המאשימה כי "בתיק מקביל התקבלה חוות דעת של פסיכיאטר מחוז דרום מיום 01.08.19 שקובעת אי כשירות מהותית. יש שאלה לגבי אי כשירות דיונית. אבקש שבמקרה הזה כן בטרם קביעה להוכחות לשלוח אותו לפסיכיאטר המחוזי הואיל וכן קיים ספק בדבר כשירותו של הנאשם" (עמ' 5 לפרוט' מיום 10.09.19, ש' 22-24) (להלן- **הצהרת המאשימה**). הנאשם הסכים הלכה למעשה לבדיקה כאמור, ואף ביקש להיבדק על ידי ד"ר סרגיי רסקין בכפר שאול. בהחלטתי מאותו היום הוריתי לפסיכיאטר המחוזי לבחון את כשירותו של הנאשם לעמוד לדין וכן את מצבו הנפשי בזמן ביצוע העבירה המיוחסת לו. עוד הוריתי לסניגוריה הציבורית למנות לנאשם סניגור שישמש ידיד בית המשפט ויסייע לנאשם במידת הצורך.

ביום 26.11.19 התקבלה חוות דעת פסיכיאטרית, בגדרה נקבע כי הנאשם אחראי למעשיו וכשיר לעמוד לדין.

בדיון מיום 02.12.19 התייצב הנאשם לדיון עם עו"ד אביאל קריא, שמונה מטעם הסניגוריה הציבורית. במהלך הדיון פרס הנאשם את טענותיו, ובסופו נקבע מועד דיון לשמיעת ראיות.

בקשת הפסלות

ביום 17.02.2020 הגיש הנאשם- בעצמו- בקשה לפסול מותב זה מלדון בעניינו, בגדרה טען כי נוכח הצהרת המאשימה מיום 10.09.19, לפיה בתיק אחר נמצא כי הנאשם אינו אחראי למעשיו ועל כן יש להפנותו לבדיקה נוספת אצל הפסיכיאטר המחוזי (שצוטטה לעיל), הרי ש"נחשפה כבוד השופטת לארי בבלי **לראיה פסולה- לחוות הדעת הפסיכיאטרית השלילית** של הפסיכיאטר המחוזי מחוז דרום, **שהטילה צל כבד ביותר על אמינותו ובריאותו הנפשית** של המבקש בפני כב' השופטת" (ס' 18.3 לבקשה, בעמ' 6; הדגשות במקור). נטען עוד כי בית המשפט נחשף, בניגוד לדיני הראיות, למידע הנוגע לאישיות, אמינותו ובריאותו הנפשית של המבקש. בהחלטתי מאותו יום הוריתי לקבל את התייחסותו של ב"כ הנאשם, עו"ד אביאל קריא.

בהודעה נוספת מיום 23.02.2020, ולאור החלטתי בפתקית לקבלת התייחסותו של עו"ד קריא, הודיע הנאשם כי הוא עומד על זכותו החוקתית להמשיך ולייצג את עצמו, תוך שהדגיש כי עו"ד קריא מונה אך על תקן "ידיד בית המשפט".

ביום 25.02.2020 נתקבלה תגובתו של עו"ד קריא, בגדרה הובהר על ידו כי בקשת הפסלות הוגשה בלא ידיעתו, וכן ביקש כי לאור העובדה כי בינו לבין הנאשם לא קיים קשר, יש לקבוע דיון תזכורת מוקדם ככל האפשר על מנת לבחון את סוגיית הייצוג. לגופה של בקשת הפסלות, ציין עו"ד קריא כי חשיפת בית המשפט לעברו הפלילי של הנאשם הינה "טענה בת משקל של ממש בשאלת הפסילה ועל בית המשפט ליתן תשומת ליבו אליו בבואו להכריע האם לפסול את עצמו" (ס' 7 להודעת עו"ד קריא מיום 25.02.2020).

תגובת המאשימה התקבלה ביום 01.03.2020. לדידה, יש לדחות את טענת הנאשם לפסילת המותב, תוך שהוטמע כי אין בהיחשפות בית המשפט למידע בלתי קביל כדי להוות עילה לפסלות שופט. עוד נטען בתגובתה כי יש לכפות על הסניגוריה הציבורית ללוות את הנאשם במשפטו, וכן לקיים דיון תזכורת, ככל שיש בכך צורך, לפני מועד ההוכחות.

דיון והכרעה

לאחר שעיינתי בבקשת הנאשם ובהודעתו הנוספת, וכן בהודעת עו"ד קריא, וכן לאחר שעיינתי בפרוט' הדיונים שנתקיימו בעניינו של הנאשם, הגעתי לכלל מסקנה כי דין בקשת הפסלות להידחות.

סעיף 77א לחוק בתי המשפט מורה כדלקמן:

77א. (א) שופט לא ישב בדין אם מצא, מיזמתו או לבקשת בעל דין, כי קיימות נסיבות שיש בהן כדי ליצור חשש ממשי למשוא פנים בניהול המשפט.

לשונו של סעיף 77א מורה כי המבחן לפסילת שופט הוא מבחן קיומן של נסיבות אשר יש בהן כדי ליצור חשש ממשי למשוא פנים. הוטמע לא אחת כי אותו חשש ממשי אינו נבחן מנקודת מבט סובייקטיבית, כי אם נבחן על פי זווית ראייה אובייקטיבית (ראו: ע"פ 344/99 בשן נ' מדינת ישראל, פ"ד נג(2) 612, 599 (1999)).

אכן, בפסיקה נקבע זה מכבר כי פסילת שופט נוכח היחשפותו לעברו הפלילי של נאשם היא שאלה סבוכה (ראו למשל ב-ע"פ 5133/02 עכאווי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 03.07.2002), בפס' 6), אולם לצד זאת הובהר, בשורה ארוכה מאוד של פסקי דין, כי הכלל הבסיסי הוא כי אין בחשיפת עברו הפלילי של נאשם משום עילת פסלות אוטומטית (ראו למשל ב-ע"פ 8744/16 קיטובני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 23.11.16)(להלן- **עניין קיטובני**)). הדברים נכונים גם ביחס להיחשפות בית המשפט למידע המוגדר כבלתי קביל, כגון עדויות מפי השמועה, שכן חזקה היא על השופט כי מקצועיותו תאפשר לו להתעלם מחומר זה, תוך הפרדה בין החומר הקביל לחומר שאינו קביל (ראו: יגאל מרזל **דיני פסלות שופט** 299 (2006) (להלן- **דיני פסלות שופט**)). בהינתן האמור, הודגש כי רק במהלך חשיפה למסה קריטית של חומר בלתי קביל, יהיה מקום לשקול- על פי טיבו ואיכותו של החומר- האם יש בו לעלות כדי חשש אובייקטיבי למשוא פנים (**דיני פסלות שופט**, 299-300).

יישום העקרונות שהובאו לעיל בנסיבות המקרה דנא מוביל למסקנה כי דינה של הבקשה להידחות;

הנאשם מלין על כך שבדין מיום 10.09.19 נחשף בית המשפט לחוות דעת פסיכיאטרית שניתנה בעניינו במקרה אחר, בגדרה נמצא כי לא היה אחראי למעשיו. דא עקא, שמלבד הצהרה זו של המאשימה, אשר היוותה הלכה למעשה אינדיקציה לביורר עדכני של מצבו הנפשי, לא הובא לעיונו של בית המשפט מידע נוסף הנוגע לחוות הדעת נשוא האירוע הקודם, ויתר על כן- חוות הדעת עצמה לא הוגשה כלל.

עיון בבקשת הפסלות מלמד כי הנאשם סבור כי בפני בית המשפט שתי חוות דעת פסיכיאטריות סותרות, שעל בית המשפט להכריע ביניהן, ואולם בטיעון זה נקלע הנאשם לכלל טעות. לבית המשפט לא הוגשה כל חוות דעת פסיכיאטרית, מלבד חוות הדעת שהוגשה בעניינו במסגרת התיק דנן, ובמסגרתה נמצא כשיר לעמוד לדין ואחראי למעשיו. יתר על כן, בדיון שהתקיים ביום 02.12.19, לאחר קבלת חוות הדעת בעניינו, נשמעו טענותיו של הנאשם באשר למיוחס לו בכתב האישום, והתיק נקבע לשמיעת ראיות. לא נטען, וממילא לא נקבע, דבר וחצי דבר הנוגע לסוגיית מצבו הנפשי, לא כל שכן מצבו הנפשי במסגרת התיק קודם. אדגיש בשנית כי לבית המשפט לא הוגשה חוות הדעת נשוא המקרה אחר, וכן לא הובאו פרטים הנוגעים לאותו אירוע בו היה מעורב הנאשם.

אכן, בהצהרת המאשימה נחשף בית המשפט לקיומו של מקרה מסוים בעברו של הנאשם, אולם קל להיווכח כי "מסה משמעותית של מידע לא קביל שיהיה בכוחה להשפיע על יכולתו של השופט לנהל את המשפט באובייקטיביות הנדרשת, או לכל הפחות לעורר חוסר אמון ביכולתו לעשות זאת" (**עניין קיטובני**, פס' 6)- לא הובאה לעיונו של בית המשפט, והדבר מקבל משנה תוקף מקום בו לא הובאו שום פרטים הנוגעים לאותו מקרה.

עוד אעיר, כי נימוק נוסף לדחיית הבקשה נעוץ בשיהוי בהגשתה. כך, הנאשם מוחה בגין דברים שהועלו בהצהרת המאשימה בדיון מיום 10.09.19, אולם בקשת הפסלות הוגשה על ידו כחצי שנה לאחר מועד הדיון, כאשר בפרק הזמן האמור אף התקיים דיון לגופן של טענות, בגדרו פרס הנאשם את טענותיו באשר למיוחס לו בכתב האישום. מכל מקום, משדחיתי את בקשת הפסלות לגופה, הרי שלא נדרש להרחיב בעניין זה והדבר מובא בבחינת למעלה מן הצורך.

סוף דבר;

בקשת הנאשם לפסילתי מלשבת בדיון בעניינו- נדחית.

לעניין שאלת הייצוג, אינני פוטרת את הסניגוריה מליווי הנאשם, וב"כ הנאשם, עו"ד קריא, יהיה נוכח בדיונים על מנת להקפיד בזכויותיו של הנאשם.

בנסיבות אלה לא מצאתי כי קיים מקום לקיים דיון תזכורת בטרם מועד ההוכחות. מועד ההוכחות יוותר על כנו.

מזכירות תעביר ההחלטה בדחיפות לצדדים (לנאשם בנפרד מעו"ד קריא).

ניתנה היום, ה' אדר תש"פ, 01 מרץ 2020, בהעדר הצדדים.